

Criticisme om de Schrift als het onfeilbaar Woord van God te onthouden en haar te bejegenen als een gewoon menselijk boek, is hier stellig belast met de zwaarste schuld. Dikwijls komt men onder den indruk, dat er zooveel uitleggingen als uitleggers zijn en nog wel over zulke uitspraken, welke de waarheid Gods in haar hartader raken. De beginselen van de rechte Schriftuitlegging worden allengs meer prijsgegeven om beginselloosheid en menselijke willekeur te huldigen. Tot deze beginselen, door Gereformeerde godgeleerden van vroeger en later tijd uit de Schrift afgeleid, behooren: de bevoegdheid der Schrift om zichzelf uit te leggen (facultas sacrae scripturae se ipsam interpretandi), de ondergeschiktheid van alle menselijke uitlegging aan de uitlegging der Schrift zelf, de taak der menselijke uitleggers om die deelen der Schrift, die voor ons nog duister zijn te verklaren uit de plaatsen, welke voor ons duidelijk zijn en om den aard van elk deel der Schrift bij de uitlegging te eerbiedigen. Deze regelen van gezonde uitlegging die door onze beste theologen steeds zijn gevolgd, dienen, nu zij al sterker en sterker worden aangevallen, zoodat somwijlen de geloovigen er door worden misleid, kerkelijk te worden vastgelegd. Het sectarisme, dat zich tegenwoordig onrustwekkend vermenigvuldigt, en dat in den regel zijn kracht zoekt in een Schriftverklaring, waarbij het onderscheid tusschen het Oude en Nieuwe Testament wordt miskend (Baptisme, Sabbatisme, e.a.) of apokalyptische gedeelten als historische worden uitgelegd (Adventisme, Chiliasme e.a.) en het criticisme, dat omgekeerd historische mededeelingen der Schrift symbolisch, dichtelijk, allegorisch, mythisch, enz. opvat, vormen een dreigend gevaar voor de Kerk. Reeds op de Synode van Assen hebben onze Kerken dit eenigermate ondervonden. In artikel 9 van de Proeve wordt aangegeven, hoe dit leerstuk op een wijze, welke aan het doel beantwoordt, tot uitdrukking kan komen.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

Slaafsche of wettische vrees voor God.

„Steeds — zoo klaagt me een onzer lezers — staat mij God voor den geest, meer als een vertoord Rechter, dan als een liefdevol Vader.” En daarop volgt dan de dubbele vraag: „1e. waartoe dat te verklaren mag zijn, en 2e. of dergelijke voorstelling van God den Heere tekort doet aan de eere, die we Hem schuldig zijn?”

Twee belangrijke vragen, die ik hoop, dat wij onzer lezers vreemd zijn — want wat gaat er boven onze verhouding tot ozen God? — en die ik daarom graag naar vermogen wil beantwoorden.

De beantwoording van de eerste zal intusschen moeilijk bevredigend kunnen zijn. Want de oor-

zaken van een slaafsche of wettische vrees voor God, zooals we de zielehouding, waarop hier bedoeld wordt, gewoon zijn te noemen, kunnen zeer onderscheiden zijn; en ten opzichte van iemand, dien we niet zeer intiem kennen, moeten we daarnaar dus altoos gissen en tasten.

Ik kan niet anders dan hier enkele van die oorzaken noemen, om het dan aan den vrager en aan alle lezers, bij wie dezelfde vraag leeft, over te laten, zich daaraan te spiegelen.

En dan is de eerste oorzaak, die hier onder de oogen moet worden gezien: het nog voortleven in een onbekeerdheid, onbekeerd en daarom onverzonden staat.

Voor wie zich door de bestraffingen Gods niet tot verootmoediging brengen en tot bekeering dringen laat, is God de Heere, naar luid van Zijn Woord, zoo in Nieuw- als in Oud-Testament, geen in ontferming vergevend Vader, maar een vertoord Koning en een schrikkelijk Rechter.

En aan deze zelf-openbaring Gods in de Schrift geeft de consciëntie, zoolang ze niet door leugen vervalscht of door verharding tot zwijgen gebracht werd, getuigenis.

Dit maakt dat een onverootmoedigd en onbekeerd mensch, die leeft onder het licht van Gods Woord, door zijn geweten gedwongen wordt, in slaafsche vrees aan God te denken. „De goddeloozen, zegt mijn God, hebben geen vrede.”

Intusschen zijn we, ook bij oprechte verootmoediging en waarachtige bekeering, nog niet altijd aanstands deze verschrikkende vrees voor onzen heiligen en rechtvaardigen Rechter te boven. We komen haar alleen te boven door het geloof, door een oprecht en werkzaam geloof in onzen Heere Jezus Christus. Want in Christus alleen is de gerechtigheid en genoegdoening, die ons dekt voor onzen God; in Zijn bloed alleen is de verzoening, en in Hem alleen ontmoet ons de Heilige en Rechtvaardige als een Vader vol van ontfermende liefde. „Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus”. (Rom. 5:1.)

Zoolang daarom zijn geloof zich niet richt op Christus, in wien de vloek weggenomen is en het liefdeshart Gods zich weer voor hem ontsluit, kan zelfs een verootmoedigd en zich tot God bekeerend zondaar niet ontkomen aan de vrees, die sidderen doet voor het gericht. En zelfs als het geloofsoog zich op Christus richtte, zal deze vrees hem doorgaans niet op eenmaal loslaten. Want haar schaduwen wijken in dezelfde verhouding als waarin het geloof zich den Middelaar en Zijn gerechtigheid toeigent en op Hem vertrouwt.

Is die toeigening van Christus in de belofte des Evangelies, en is dat vertrouwen op Hem en Zijn werk nog onvolkomen — dan zullen de schaduwen der wettische vrees ook nog in meerdere of mindere mate over de ziel blijven hangen.

Ten volle zullen ze eerst wijken en ten volle zal zich het aangezicht Gods eerst aan ons ontdekken, als onze ziel zich met vol vertrouwen op Christus en Zijn werk verlaat.

Achter de zittende toehoorders vormden de laatkomers een borstwering van jassen, schedels, mutsen, met, hier en daar, de vlammeende punt van een kleurige sjaal.

David had voor zijn preek een tekst gekozen die in overeenstemming was met de plechtigheid: „Aan- ziet de leliën des velds, zij wassen niet en spinnen niet en nochtans is Salomo in al zijn heerlijkheid niet bekleed geweest als een dezert”. En zijn welsprekendheid, eenvoudigheid en verheven, elken keer zekerder van zich zelve, in verrukking brengend die wonderlijke menschjes uit Raymesnil en omstreken, welke even verzet zijn op mooie taal als schaarsch aan sprekers, zijn welsprekendheid had nooit zoo vlot en natuurlijk gestroomd. Zij geleek op een grooten, statigen stroom, die zijn oorsprong kent en zijn doel.

Nu naderden, nadat ze op de vijf vragen der liturgie geantwoord hadden, de jonge lidmaten den disch des Verbonds. Dien had men geplaatst onder den grootsten appelaar, die met zijn roze-sneeuwen den koepel den hoek van den tuin overwelfde. Achter David de zwart-knoestige slank; en de verste takken roerden aan de borstwering, bepluimd met de nigretten van varen en brilgras; aan gene zijde, aan 'teinde van het plateau, de zee, zonder horizon, inéenvloeiend met de lucht. De meisjes en de jongemannen vormden om de tafel een witte en zwarte omheining. Verscheidene meisjes waren op hun zestiende jaar volwassen en schoon. Een der jonge mannen had de statuur van Hercules. David zegende de zegelen des Verbonds, brak het brood, vergoot ook den wijn. Een briesje uit de zee deed kroonblaadjes sneeuwen over de vergadering, en ze neerkomen tot in den beker. Nooit was een temple zó vol geweest van de heerlijkheid des Heeren.

En David sprak een gebed uit dat, ondanks hem zelf, deel had aan al die verspreide schoonheid. Hij daalde neer van uit de kille hoogten van het leerstellige, waarin hij zoo gaarne mocht zweven, en, in zijn vervoering kwam hij zijn gemeenteleden meer als hunner één, voor. Was het de warme zonneschijn en de praal der natuur, of het ge-

Bij den wedergeborene en geloovige is dus altoos zwakheid des geloofs, d.w.z. onvolkomenheid in kennen en vertrouwen, ten aanzien van de liefde Gods in Christus, de naaste oorzaak van wettische vrees.

Intusschen kunnen er dan, naar den samenhang en de eenheid van ons menselijk bestaan, achter deze naaste oorzaak meer verwijderde liggen.

Bij den één zal de wortel ervan te zoeken zijn op het terrein van de kennis — b.v. in een valsche voorstelling van — of een gebrekkig inzicht in de verhouding van God den Vader tot het werk der verlossing; als zou dit niet in Hem zijn oorsprong hebben, maar buiten Hem zijn omgegaan, en als een dwingende macht op Hem zijn afgekomen; of ook van de algenoezaamheid van het werk des Middelaars, of van de plaats die het geloof heeft in onze rechtvaardigmaking.

Bij den ander zal er hapering zijn in het wilsleven: in den vorm van gebrek aan beslistheid in de bekeering, of over heel de lijn, of op bepaalde punten, als b.v. in het aanhouden van boezem, en het niet ernstig bestrijden van karakterzonden.

Want alle niet-beleden en niet-bestreden kwaad dringt als een dreigende wolk tusschen onzen God en ons, om Gods vriendelijk aangezicht voor ons te verbergen, en een schaduw van vrees op onze ziel te werpen.

In de meeste gevallen schuilt het kwaad hier in wat we het eerst noemden: in een valsche voorstelling van de verhouding Gods tot het werk onzer verlossing. Men ziet het verlossingswerk dan uitsluitend als het werk van Christus. God was en bleef, zoo denkt men zich dan, de toornende Rechter, de grimmige Wreker, die van geen kwijtschelding en geen verzoening weten wilde. En toen kwam Christus, om Hem voldoening te geven, in zulk een weg en zóo volkomen, dat God eigenlijk wel gedwongen werd, om de verzoening te aanvaarden.

Het is te verstaan, dat deze voorstelling alle besef van Gods Vaderlijke liefde en ontferming verre houden, en de ziel gestadig in den ban van slaafsche vrees houden moet.

Maar óók — dat zij lijnrecht inloopt tegen al wat het Woord ons over deze dingen openbaart.

Niet in Christus, maar in God den Vader toont ons de Schrift den oorsprong van al wat er behoort tot onze zaligheid. Hij is het, die den Raad onzer Verlossing ontwerpt. Van Hem is de Middelaar. Hij verordint Hem. Hij openbaart Hem. Hij belooft Hem. Hij zendt Hem, als de volheid der tijden gekomen is, uit in de wereld. Hij zalft Hem met den Heiligen Geest. Hij geeft Hem getuigenis als Zijn Gezondene. Hij geeft Hem over tot een slachtoffer voor onze zonden. Hij wekt Hem op uit de dooden. Hij verhoogt Hem aan Zijn rechterhand...

Zóóver is het er vandaan, dat Christus de liefde en de genade des Vaders ten behoeve van Zijn volk zou hebben afgedwongen, dat, vlak omgekeerd, heel het Evangelie wordt samengevat in het woord: Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon niet gespaard

rende briesje, of het koor der vogelen? Zij voelden zich dichter bij dien afgemeten jongeman, die tot nu toe hun een stille vrees inboezemde. En toen ze den lofzang van Simeon aanhieven, welken hij inzette, was het als de stormloop uit één hart.

De eeuwenoude woorden rezen op met den bijzonderen weerklink van het lied in de open lucht:

Laisse-moi désormais,
Seigneur, aller en paix
Car, selon ta promesse,
Tu fais luire à mes yeux
Le salut glorieux
Que j'attendais sans cesse.

Temidden harer leerlingen, leidde Esther hun zang. En David, zonder naar haar te kijken, voelde dat zij vol aandacht en wakende zorg voor hem was. Diep in zijn ziel kwam eenige wreefel.

Hij dwong zichzelf dan ook, bij het uiteengaan der gemeente, om naar haar toe te gaan. Op dat oogenblik stond ze met den rug naar hem toe. Maar, als gewaarschuwd door een geheimzinnige macht, keerde zij zich tot hem, en het was de volle blijdschap der liefde, die lichtte over haar onaan- zienlijk gezichtje. David wendde zijn oogen af. Wat konden ze haar teruggeven? Zwijgend drukte hij haar de hand en wendde zich naar enkele gemeenteleden die voorbijgingen.

De menschenstroom vloeide weg, kleurig hier en daar door de sjaals en de bebloemde mutsen. De crinolien wiegden over het gras. De gouden kettingen blikkerden in de zonnestralen. Bijna alle mannen, in gekleede jas, spitsten toe in hooge hoeden van ongelooflijke modellen en geborsteld met of tegen den draad.

David, dien men verzocht binnen te komen en van kleeding te veranderen bij de Bouleux, bleef nog even kijken naar dat vreemde schouwspel, hetwelk hij ongetwijfeld niet zoo spoedig weer zou zien. Het scheen hem toe, dat dit bewegende tafereel hem verhinderde te gevoelen een zekere verdooving in de buurt van zijn hart, waaraan hij liever geen einde maakte.

A.

Dr J. W. M.

POPULAIR-WETEN- SCHADPELUKE SCHETSEN

La Barrière.

Mme Marion Gilbert.

Tweede fragment.

IV.

David, met toga en bef, trad nader tot de landelijke tafel, die op glanzend linnen den zilveren beker en den schotel droeg.

In een halven cirkel zaten de belijdende lidmaten: de jonge mannen rechts, de meisjes links.

Alsof men op den eersten schoonen Zondag na Pinksteren had gewacht, was het weer als van den meest volmaaktten dag van de Normandische Juni-maand. En de boomgaard van mijnheer Bouleux liet zien wat de hof Eden heeft kunnen zijn op den zevenden scheppingsdag.

Begrensd door de groene hellingen, waarin nog enkele late primula's en witte viooltjes als sterren prikten, droeg de hof op de zwarte stammen der appelbomen de neerhangende baldakijn van den bloesemenden overvloed, als door een wonder verlaet door den strengen winter.

De gemeenteleden traden er onder door als in een kerk en gingen zitten op de banken, die uit het schooltje van juffrouw Esther Estienne kwamen, en op rieten of houten stoelen, geleend door alle huizen uit de buurt. De ijdele nieuwsgierigheid onder de aanwezigen was grooter dan het heilig beven: de geest des tijds en het gevoel van veiligheid hadden de hugenoten-ziel wel veranderd en haar ontwend aan de sluikdiensten in de open lucht tijdens de vervolgingen.

Vér voor de opening was de boomgaard geheel bezet en bij de voorlezing van het Symbool der Apostelen kon men tusschen de aanwezigen het hopeloos vertreden gras niet meer gewaarworden.